

2022

SANSKRIT — HONOURS

Paper : CC-6

(Poetics and Literary Criticism)

Full Marks : 65

The figures in the margin indicate full marks.

*Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

Section - A

(Marks : 20)

Unit - I

1. संस्कृतालंकारशास्त्रस्येतिहासे प्रसिद्धेषु प्रस्थानेषु यथेच्छं चतुर्णां नामानि लिखित्वा रीतिप्रस्थाने वामनाचार्यस्य अवदानं विचार्यताम्। 2+8

अथवा,

संस्कृतालंकारशास्त्रे कस्मिन् प्रस्थाने आनन्दवर्धनाचार्यस्यान्तर्भावः? तस्मिन् प्रस्थाने आनन्दवर्धनाचार्यस्यावदान-मालोच्यताम्। 2+8

Unit - II

2. मम्मटकृतं काव्यलक्षणं लिखित्वा संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च पर्यालोच्यताम्। 2+8

अथवा,

मम्मटसम्मत्तानि काव्यकारणानि नामतः लिखित्वा तेषां पृथक् पृथक् कारणत्वे मम्मटस्य सम्मतिरथवा मिलितस्य कारणत्वे इत्यपि संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विवेचनीयम्। 2+8

Section - B

(Marks : 15)

Unit - I

3. साहित्यदर्पणमनुसृत्य यथाभिमतं द्वयोः टीका लेखनीया। 4×2

- (a) दृश्यकव्यम्
(b) प्रहसनम्
(c) मुक्तकम्
(d) प्रकरणम्

Please Turn Over

X(3rd Sm.)-Sanskrit-H/CC-6/CBCS

(2)

Unit - II

4. अधोलिखितयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च देयम्। 7×1
- (a) साहित्यदर्पणमनुसृत्य आख्यायिकायाः वैशिष्ट्यानि सोदाहरणं पर्यालोच्यन्ताम्।
- (b) साहित्यदर्पणमनुसृत्य महाकाव्यस्य वैशिष्ट्यानि सोदाहरणमालोच्यन्ताम्।

Section - D

(Marks : 30)

Unit - I

5. (a) अधोलिखितेष्वलंकारेषु द्वयोः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सोदाहरणं लक्षणं दीयताम्। 5×2
- (i) यमकम्
- (ii) दीपकम्
- (iii) अर्थान्तरन्यासः
- (iv) विभावना
- (b) अधोलिखितयोः यथाभिमतमेकस्य श्लोकस्यालंकारः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च विश्लेषणपूर्वकं निरूपणीयः। 5
- (i) क्षीणः क्षीणोऽपि शशी भूयो भूयोऽभिवर्धते नित्यम्।
विरम प्रसीद सुन्दरी यौवनमनिवर्ति यातन्तु॥
- (ii) अविदितगुणापि सत्कविभणितिः कर्णेषु वमति मधुधारां।
अनधिगतपरिमलापि हि हरति दृशं मालतीमाला॥

Unit - II

6. (a) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य अधोलिखितानां छन्दसां यथामति द्वयोः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च सोदाहरणं लक्षणं दीयताम्। 5×2
- (i) इन्द्रवज्रा
- (ii) मन्दाक्रान्ता
- (iii) स्रग्धरा
- (iv) आर्या
- (b) छन्दोमञ्जरीमनुसृत्य अधोलिखितानां चरणानां यथेच्छमेकस्य संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च छन्दोनिर्णयः करणीयः। 5
- (i) सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यम्।
- (ii) यात्येकतोऽस्तशिखरं पतिरोषधीनाम्।
- (iii) प्राणानामनिलेन वृत्तिरुचिता सत्कल्पवृक्षे वने।